

2. การคุมประพฤติผู้ใหญ่ในประเทศไทย*

1. การนำระบบคุมประพฤติผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่มาใช้ในประเทศไทย

แนวความคิดเกี่ยวกับการนำระบบคุมประพฤติผู้กระทำผิดมาใช้ในประเทศไทยเกิดขึ้นมานานแล้ว โดยเริ่มจากผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กก่อน ดังจะเห็นได้จากกฎหมายลักษณะอาญา พ.ศ. 127 “ให้กำหนดให้มีการพิเศษสำหรับเด็กที่กระทำการ โดยให้ว่ากាត่อตั้งเดือน เรียกประกันหันท์บัน และให้ส่งตัวเด็กไปโรงเรียนดัดสันدان ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้รับการเยี่ยวยาแก้ไขนิสัยแทนที่จะได้รับโทษจำคุก ต่อมาก็มีแนวความคิดที่จะแก้ไขสองคราเด็กแก่เด็ก เและเด็กที่กระทำการให้ได้รับการศึกษาอบรมและฝึกฝนอาชีพ จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติประณีตศึกษา พ.ศ. 2478 พระราชนบัญญัติจัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก พ.ศ. 2479 และพระราชบัญญัติควบคุมเด็กและนักเรียน พ.ศ. 2481 ขึ้นเพื่อส่งตัวเด็กแก่เด็กเร่อร้น นักเรียนซึ่งประพฤติดี และเด็กที่กระทำการผิดอาญาไปยังโรงเรียนฝึกอาชีพหรือสถานฝึกอบรม

ต่อมาในปี พ.ศ. 2494 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และได้มีการแก้ไขบทบัญญัติบางประการให้เหมาะสมขึ้นอีกในเวลาต่อมา คือ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2506 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2506 ซึ่งกฎหมายทั้ง 2 ฉบับ รวมทั้งฉบับที่แก้ไขตั้งแต่มา ได้ประมาณยาปรัชญาและแนวความคิดที่กันสมัยเกี่ยวกับวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำการผิดกฎหมายของนานาประเทศมาใช้ โดยมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุมประพฤติไว้ด้วย

สำหรับผู้กระทำการผิดที่เป็นผู้ใหญ่นั้น แนวความคิดเกี่ยวกับการนำระบบคุมประพฤติมาใช้ในประเทศไทยปรากฏขึ้นครั้งแรกในประมวลกฎหมายอาญาฉบับปัจจุบันซึ่งใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2500 โดยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56-58 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการรอการกำหนดโทษให้โทษหรือการลงโทษผู้กระทำการผิดไว้และให้ศาลเมื่ออำนาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติผู้กระทำการผิดนั้นด้วย แต่หลักการนี้ไม่มีผลในทางปฏิบัติเต็มประการใด เนื่องจากไม่มีหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการคุมประพฤติผู้กระทำการผิดที่เป็นผู้ใหญ่โดยตรง ศาลจึงมักจะมีคำพิพากษาเพียงรอการลงโทษหรือการกำหนดโทษไว้ท่านั้น มิได้กำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติไว้ด้วย

*เอกสารเผยแพร่หมายเลข 01/2528, งานสถิติประจำผลและวางแผน สำนักงานคุมประพฤติก่าง, สำนักงานส่งเสริมคุ้มครองกรรม

การนำระบบคุณประพฤติผู้ใหญ่มาใช้ในประเทศไทยอย่างจริงจัง เริ่มนี้มีกระบวนการยุติธรรมได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการรัฐมนตรีให้พิจารณาเรื่องนี้เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2519 ซึ่งกระทรวงยุติธรรมพิจารณาแล้วเห็นว่ามีประโยชน์ จึงได้มอบหมายให้สำนักงานส่งเสริมงานดุลยาการ เป็นผู้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 จัดให้มีพนักงานคุณประพฤติสำหรับทำหน้าที่ติดตามสอดส่องความประพฤติของผู้กระทำการที่ศาลสั่งคุณความประพฤติไว้ เนพาะในเขตกรุงเทพมหานคร

ขั้นที่ 2 จะดำเนินการยกเว้นกฎหมายเพื่อให้อำนาจพนักงานคุณประพฤติในการที่จะทำการสืบเสาะเกี่ยวกับ อายุ ประวัติ ความประพฤติ ศติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อม ของผู้กระทำการที่ศาลอาจสั่งให้มีการคุณความประพฤติได้แล้วทำการรายงานและอตอศาลเพื่อจะได้ใช้รายงานนั้น ๆ ประกอบการใช้คุณพินิจว่า จะสั่งคุณความประพฤติหรือไม่

ขั้นที่ 3 จะจัดให้มีพนักงานคุณประพฤติตามจังหวัดต่าง ๆ ที่สมควรตามกำลังเจ้าหน้าที่ที่มีและตามกำลังงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน

ขั้นที่ 4 จะจัดให้มีพนักงานคุณประพฤติออกไปปฏิบัติงานในต่างจังหวัดให้ครบถ้วนทุกจังหวัด โครงการทั้ง 4 ขั้นตอนนี้ กระทรวงยุติธรรมกำหนดที่จะดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน 4 ปี ในการดำเนินการตามขั้นตอนที่ 1 และ 2 นั้น กระทรวงยุติธรรมได้มีการเสนอขอรับอนุมัติจากคณะกรรมการรัฐมนตรีในการตราพระราชบัญญัติแบ่งส่วนราชการของสำนักงานส่งเสริมงานดุลยาการใหม่ เพื่อให้มีสำนักงานคุณประพฤติกางลางขึ้น เป็นหน่วยงานระดับกองสังกัดสำนักงานส่งเสริมงานดุลยาการ มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการคุณประพฤติผู้กระทำการที่เป็นผู้ใหญ่ เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2520 และต่อมาเมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2521 ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติไว้ดำเนินการคุณความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2522 ไปให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาด้วย ซึ่งคณะกรรมการรัฐมนตรีได้พิจารณาและมีมติรับหลักการและดำเนินการต่อไปจนเมื่อวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2522 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 96 ตอนที่ 36 ลงวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2522

สำนักงานส่งเสริมงานดุลยาการได้บรรบุบุคคลเข้ารับราชการในสำนักงานคุณประพฤติกางลางเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2522 และสำนักงานคุณประพฤติกางลางได้เปิดดำเนินการ ตั้งแต่วันที่ 7 สิงหาคม 2522 เป็นต้นมา

จากการดำเนินงานของสำนักงานคุณประพฤติกางลางที่ผ่านมาได้ผลดีเป็นที่น่าพอใจ รัฐบาลจึงได้ขยายงานคุณประพฤติออกสู่ส่วนภูมิภาค โดยในปี พ.ศ. 2526 เปิดดำเนินการ 3

แห่ง คือ สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลจังหวัดสมุทรปราการ สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลจังหวัดชลบุรี และสำนักงานคุมประพฤติประจำศาลจังหวัดเชียงใหม่ และในปี พ.ศ. 2527 คือในปีนี้ได้รับอนุมัติให้เปิดดำเนินการอีก ๖ แห่ง คือ สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลจังหวัดเชียงราย สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลจังหวัดพะนนครครីอุฐฯ สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลจังหวัดอุดรธานี สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลจังหวัดสงขลา สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลจังหวัดจันทบุรี และสำนักงานคุมประพฤติประจำศาลจังหวัดอุบลราชธานี นอกจากนี้รัฐบาลยังมีโครงการที่จะขยายงานคุมประพฤติให้ทั่วประเทศทุกจังหวัดในอนาคตอันใกล้นี้

2. วัตถุประสงค์ของการคุมประพฤติ

- เพื่อคุ้มครองและป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม
- เพื่อให้ผู้กระทำผิดบางประเภทในคดีที่มีโทษไม่สูงนัก ได้มีโอกาสกลับคนเป็นพลเมืองดี

3. กฎหมายเกี่ยวกับการคุมประพฤติ

กฎหมายเกี่ยวกับการคุมประพฤติ มีดังต่อไปนี้ คือ

- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56, 57, 58 และ 74
- พระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมความประพฤติฯ พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติลังมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ (โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวก)

3.1 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56, 57, 58 และ 74

3.1.1 หลักเกณฑ์การคุมประพฤติ

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 วรรคแรก ได้กำหนดหลักเกณฑ์ ความผิดซึ่งเข้าเกณฑ์การคุมความประพฤติไว้ดังนี้ คือ

- ความผิดที่ได้กระทำนั้นเป็นความผิดซึ่งมีโทษจำคุก
- ความผิดนี้ศาลมีพิพากษาลงโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี
- ไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือถ้าได้รับโทษจำคุกมาก่อน แต่ก็เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดหุทโธ

นอกจากหลักเกณฑ์ตามข้อ ๑ ข้อ ๒ และ ข้อ ๓ แล้ว ศาลจะต้องคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สมบัติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อม ของผู้นั้น หรือสภาพแห่งความผิด หรือเหตุอื่นอันควรปรานีของจำเลยด้วยว่าสมควรจะรอการลงโทษ และคุมความประพฤติจำเลยไว้หรือไม่

อย่างไรก็ตามกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ศาลอาจมีคำพิพากษาให้ร้องการลงโทษจำเลย
พร้อมทั้งคุณความประพฤติไว้ โดยจะสั่งให้สืบเสาะและพินิจจำเลยก่อนหรือไม่ก็ตาม

3.1.2 เงื่อนไขเพื่อคุณความประพฤติ

ในการนี้ที่ศาลสั่งคุณความประพฤติจำเลย ศาลมีอำนาจวางเงื่อนไขเพื่อคุณ
ความประพฤติจำเลยตามมาตรา 56 วรรค 2 ดังนี้

(1) ให้ไปรายงานตัวต่อพนักงานคุณประพฤติเป็นครั้งคราว เพื่อพนักงานคุณ
ประพฤติจะได้สอบถาม แนะนำ ช่วยเหลือ หรือตักเตือนตามที่เห็นสมควรในเรื่องความประพฤติและ
การประกอบอาชีพ

(2) ให้ฝึกหัดหรือทำงานอาชีพอันเป็นภาระลักษณะ

(3) ให้แล้วนการคบหาสมาคมหรือการประพฤติใด อันอาจนำไปสู่การกระทำ
ความผิด เช่นเดียวกันนั้นอีก

ในเรื่องเงื่อนไขนี้ เป็นดุลพินิจของศาล ศาลอาจวางเงื่อนไขทุกข้อหรือบางข้อ
ก็ได้ ในกรณีที่พฤติกรรมเกี่ยวกับการคุณความประพฤติของผู้กระทำความผิดได้เปลี่ยนแปลงไป
เมื่อศาลมีเห็นสมควร อาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนข้อใดข้อหนึ่งเสียก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขข้อใด
ที่ศาลยังมิได้กำหนดไว้เพิ่มเติมขึ้นอีกก็ได้

3.1.3 ผลของการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือทำความผิดขึ้นใหม่

กรณีผู้ถูกคุณความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือทำความผิดขึ้นใหม่

(1) ผู้ถูกคุณความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดไว้ในมาตรา 56
ถ้าผู้ถูกคุณความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดไว้ตามมาตรา 56 ศาลอาจตักเตือน
ผู้ถูกคุณความประพฤติ หรือจะกำหนดการลงโทษที่ยังไม่ได้กำหนด หรือลงโทษซึ่งรอไว้นั้นก็ได้
(ตามมาตรา 57) กรณีนี้เป็นดุลพินิจของศาล คือศาลจะเลือกวิธีใดใน 2 วิธีก็ได้ ไม่จำเป็นต้อง
ตักเตือนก่อนแล้วจึงสั่งลงโทษภายหลัง

(2) ผู้ถูกคุณความประพฤติกระทำความผิดขึ้นใหม่ ตามมาตรา 58 วรรคแรก
ถ้าผู้ถูกคุณความประพฤติกระทำความผิดขึ้นใหม่ ซึ่งความผิดที่กระทำขึ้นใหม่นี้จะต้องเป็นการกระทำ
ความผิดภายในเวลาที่ศาลรอการลงโทษ หรือการกำหนดโทษเอาไว้และถ้าในคดีหลังนี้
ศาลลงโทษจำคุกจำเลย ศาลก็จะนำโทษที่รอไว้ไปบวกด้วยได้ในกรณีเช่นนี้ เป็นเหตุที่ของศาลที่จะ
ต้องพิจารณาว่า ถ้าศาลในคดีแรกรอการกำหนดโทษไว้ก็ให้ศาลที่พิจารณาคดีหลังกำหนดโทษล่าช้านั้น
คดีแรกที่รอกำหนดไว้ แล้วรวมกับโทษที่กำหนดในคดีหลังเป็นโทษทั้งหมดที่ผู้กระทำผิดจะต้อง^{จะต้อง}
ได้รับ แต่ถ้าศาลในคดีแรกได้ร้องการลงโทษไว้ ศาลในคดีหลังก็นำโทษที่รอการลงโทษไว้มารวมกับ

ไทยที่จะลงในคดีหลัง รวมเป็นไทยทั้งหมดที่ผู้กระทำผิดจะต้องได้รับ

3.1.4 ผลของการปฏิบัติตามเงื่อนไข

ถ้าผู้กระทำผิดได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขการคุ้มครองประพฤติที่กำหนดไว้ใน มาตรา 56 และไม่ฝ่าฝืนเงื่อนไขการคุ้มครองประพฤติตามมาตรา 57 ศาลสั่งลงโทษหรือ ไม่ได้กระทำความผิดขึ้นใหม่ตามมาตรา 58 วรรคแรก ผู้กระทำผิดก็จะพ้นจากโทษที่รอการกำหนดไว้หรือที่รอการลงโทษไว้ ซึ่งเป็นการพ้นจากสภาพการบังคับ คือเป็นการพ้นการคุ้มครองประพฤติ ด้วยดีนั่นเอง

3.2 พระราชบัญญัติวึดจำเนินการคุ้มครองประพฤติ พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติ ล้างมลทินฯ 2526 (โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวก)

4. องค์กรและการบริหารงาน

4.1 สถานที่ตั้ง

4.1.1 สำนักงานคุ้มประพฤติก่าง ตั้งอยู่ที่อาคารชั้นล่างด้านในของตึกสำนักงาน ปลัดกระทรวงยุติธรรม ถนนราชดำเนินใน กรุงเทพมหานคร

4.1.2 สำนักงานคุ้มประพฤติประจำศาลจังหวัดสมุทรปราการ ตั้งอยู่ที่ตึก 3 ชั้น เลขที่ 199/40-41 ถนนสุขุมวิท หมู่ที่ 4 ตำบลบางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

4.1.3 สำนักงานคุ้มประพฤติประจำศาลจังหวัดชลบุรี ตั้งอยู่ทางด้านปีกขวาของ ตัวอาคารศาลจังหวัดชลบุรี ถนนมนตเสนี ตำบลบางปลาสร้อย อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

4.1.4 สำนักงานคุ้มประพฤติประจำศาลจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ทางปีกขวาด้านหน้า ชั้นล่างของตัวอาคารศาลจังหวัดเชียงใหม่ อาคารใหม่ เลขที่ 95 หมู่ที่ 4 ถนนไชยวิชิต ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

4.2 โครงสร้างของสำนักงานคุ้มประพฤติก่าง (โปรดดูภาคผนวก)

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

งานคุ้มประพฤติแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 งาน คือ

5.1 งานสืบเสาะและรายงาน

5.2 งานควบคุมและสอดส่อง

5.3 งานสถิติประเมินผลและวางแผน

รายละเอียดของงานแต่ละงานจะกล่าวต่อไปนี้

5.1 งานสืบเสาะและรายงาน

การสืบเสาะและพินิจจำเลยก่อนศาลพิพากษา หรือที่เรียกวันลับ ๆ ว่า “การสืบเสาะ” เป็นขั้นตอนของการกลั่นกรองว่าจำเลยผู้นั้นสมควรที่จะได้รับการแก้ไขพื้นฟูด้วยวิธีความคุ้มความประพฤติหรือไม่ หรือควรใช้วิธีการอย่างอื่นใดจึงจะเหมาะสมกับจำเลยผู้นั้น โดยพนักงานคุ้มประพฤติจะสืบเสาะข้อมูลเกี่ยวกับตัวจำเลยและจัดทำรายงานเสนอต่อศาลเพื่อประกอบดุลพินิจในการลงโทษหรือกำหนดโทษจำเลย

ขั้นตอนการสืบเสาะและพินิจ

การสืบเสาะฯ เริ่มต้นเมื่อศาลมีความเห็นว่าสมควรที่จะให้มีการสืบเสาะฯ จำเลยผู้นั้นซึ่งอาจเนื่องจากว่า ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับตัวจำเลยมากขึ้น เพื่อประกอบดุลพินิจในการลงโทษ หรือเพื่อตรวจสอบว่าข้ออ้างของจำเลยที่อ้างเพื่อขอความปรานีเป็นความจริงหรือไม่ พนักงานคุ้มประพฤติจะประมวลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวจำเลยจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น มีดา มาดา เพื่อนบ้านและนายจ้าง เป็นต้น แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นทั้งหมดไปวิเคราะห์และทำรายงานเสนอต่อศาลพร้อมทั้งเสนอความเห็นด้วยว่าศาลควรจะใช้วิธีดำเนินการชนิดใดจึงจะเหมาะสมกับจำเลยคนนั้น ส่วนศาลจะมีคำพิพากษาตามความเห็นหรือไม่นั้นเป็นดุลพินิจของศาล

เมื่อศาลได้รับรายงานจากพนักงานคุ้มประพฤติแล้ว และถึงวันนัดพิจารณาพิพากษา ศาลจะพิพากษากดด้วยอาศัยข้อมูลและรายละเอียดจากการรายงานของพนักงานคุ้มประพฤติประกอบการพิจารณาพิพากษาคดี ในกรณีที่ศาลมีความเห็นว่าจำเลยได้ลงโทษจำคุกจำเลย แต่รอการลงโทษไว้พร้อมทั้งกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มความประพฤติ ศาลจะชี้แจงให้จำเลยทราบจนเข้าใจว่าจำเลยจะต้องปฏิบัติตามอย่างไร และถ้าไม่ปฏิบัติตามจะมีผลอย่างไร ดังนั้นในกรณีนี้จำเลยจะต้องไปพบพนักงานคุ้มประพฤติตามคำสั่งของศาล พนักงานคุ้มประพฤติจะชี้แจงให้จำเลยทราบถึงหน้าที่ของจำเลยและหน้าที่ของพนักงานคุ้มประพฤติ ตลอดจนเงื่อนไขที่ศาลกำหนดอีกรึหนึ่งเพื่อจำเลยปฏิบัติตาม

5.2 งานควบคุมและสอดส่อง

การควบคุมและสอดส่องภายหลังศาลพิพากษา หรือที่เรียกว่า “การคุ้มความประพฤติ” เป็นขั้นตอนที่ศาลมีคำพิพากษาให้รอการลงโทษจำคุกไว้ พร้อมทั้งกำหนดเงื่อนไขคุ้มความประพฤติผู้กระทำผิดที่เป็นจำเลย และศาลจะส่งตัวจำเลยไปพนักงานคุ้มประพฤติเพื่อดำเนินการตามคำพิพากษาของศาล พนักงานคุ้มประพฤติจะดำเนินการดังนี้ คือ (1) การควบคุมและสอดส่อง พนักงานคุ้มประพฤติจะรับรายงานตัวจากจำเลยตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด และพนักงานคุ้มประพฤติจะต้องออกไปสอดส่องความประพฤติของจำเลยถึงบ้านหรือที่ทำงาน เพื่อทราบว่าจำเลยปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดไว้หรือไม่และมีปัญหาอะไรบ้าง กรณีนี้ เรียกว่า การควบคุมตัวจำเลย ในชุมชนแทนการจงจำระยะสั้น (2) การลงเคราะห์ จำเลยบาง คนมีปัญหาทางครอบครัว ทางความ

ประพฤติหรือทางการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องตามกฎหมายอันจะเป็นเหตุให้เข้าปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดไว้ไม่ได้ พนักงานคุมประพฤติจะต้องช่วยเหลือหรือสงเคราะห์ตามความจำเป็นทั้งระยะสั้น และระยะยาว การช่วยเหลือนี้อาจหาได้จากหน่วยงานต่าง ๆ หรือจากประชาชนในชุมชนที่จำเลยอาศัยอยู่ และ (3) การให้คำแนะนำ ในการแก้ไขปัญหาที่เข้าประสบอยู่ พนักงานคุมประพฤติจะต้องให้คำแนะนำให้จำเลยและครอบครัวของเข้าใจในปัญหานั้น ตลอดจนการที่พากขาจะมีส่วนในการแก้ไขปัญหาที่เข้าประสบอยู่ พนักงานคุมประพฤติจะต้องให้คำแนะนำให้จำเลยและครอบครัวของเข้าใจในปัญหานั้น ตลอดจนการที่พากขาจะมีส่วนในการแก้ไขปัญหานั้นด้วย บางครั้งพนักงานคุมประพฤติจะต้องส่งจำเลยไปพบผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เช่น จิตแพทย์ นักบวช เป็นต้น เพื่อรับคำแนะนำในการแก้ไขปัญหานั้น ๆ

ขั้นตอนการควบคุมและสอดส่อง

การควบคุมและสอดส่อง ภาระหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติเริ่มขึ้นเมื่อศาลมีคำพิพากษากำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มความประพฤติผู้ก่อกรรมให้ไว้ เงื่อนไขที่ศาลกำหนดมี 3 ประการ ดังที่กล่าวมาแล้วในเรื่องหลักเกณฑ์การคุมประพฤติ

เมื่อศาลมีคำพิพากษากำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มความประพฤติจำเลยไว้แล้ว ศาลจะมีหนังสือแจ้งคำพิพากษาส่งมายังสำนักงานคุมประพฤติกลาง สิ่งแรกที่พนักงานคุมประพฤติจะต้องกระทำการคือ การรวบรวมเอกสารประกอบสำนวน เพื่อทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ถูกคุ้มความประพฤติ และกำหนดนัดรายงานตัวเพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติมารายงานตัว

เมื่อถึงกำหนดนัดรายงานตัว ผู้ถูกคุมความประพฤติจะต้องไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ เพื่อให้พนักงานคุมประพฤติทราบความเคลื่อนไหวของผู้ถูกคุมความประพฤติและให้คำแนะนำ ตักเตือน หรือให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติและผู้ถูกคุมความประพฤติดี ยาเสพติดทุกดีจึงถูกตรวจสอบปัสสาวะและพบแพทย์เพื่อตรวจสอบว่าบังเสพยาเสพติดอยู่หรือไม่

พนักงานคุมประพฤติจะออกไปสอดส่องผู้ถูกคุมความประพฤติเป็นครั้งคราวเพื่อตรวจสอบความเป็นอยู่ของผู้ถูกคุมความประพฤติ และพบปะกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกคุมความประพฤติ ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้ถูกคุมความประพฤติซึ่งมักจะต้องดึงบุคคลเหล่านี้ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและการแก้ไข ตลอดจนการติดตามประเมินผลผู้ถูกคุมความประพฤติด้วย

พนักงานคุมประพฤติจะเสนอรายงานการคุมความประพฤติให้ศาลทราบเป็นระยะ ๆ และจะรายงานครั้งสุดท้าย เมื่อครบกำหนดระยะเวลาเพื่อคุมความประพฤติ แต่ถ้าในระหว่างการคุมความประพฤติมีการผิดเงื่อนไขหรือพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป พนักงานคุมประพฤติจะรายงานให้ศาลทราบทันที เพื่อให้ศาลมีคำสั่งหรือดำเนินการตามสมควรต่อไป

5.3 งานสถิติประเมินผลและวางแผน

มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลทางสถิติก่อนที่เกี่ยวกับจำเลยและผู้ถูกคุ้มครองโดยต้องแต่งตั้นจนเสร็จสิ้นทั้งกระบวนการการสืบเสาะและพินิจและการบันการคุบคุมและสอดส่องทั้งในสำนักงานคุมประพฤติส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคจัดให้มีธนาคารข้อมูลเพื่อการศึกษาและวิจัย ดำเนินการวิจัยทั้งแบบพื้นฐานและแบบประเมินผล เสนอผลงานวิจัยและผลงานประจำเดือนและปี วางแผนงานและโครงการต่าง ๆ ในการดำเนินการคุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อให้งานคุมประพฤติดำเนินไปอย่างถูกหลักวิชาการและมีประสิทธิภาพตามนโยบายและเป้าหมายของรัฐบาล นอกจากนี้ยังมีหน้าที่รับผิดชอบในด้านประชาสัมพันธ์งานคุมประพฤติให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น และในด้านห้องหนังสือและเอกสารของสำนักงานคุมประพฤติกลาง ทั้งนี้โดยได้แบ่งการปฏิบัติงานออกเป็น 6 หน่วยงานย่อย ดังนี้

(1) งานสถิติ

มีหน้าที่และความรับผิดชอบในด้านการจัดทำสถิติในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในคดีที่ศาลมีคำสั่งให้สืบเสาะและพินิจ และคดีที่ศาลมีคำพิพากษาให้คุมความประพฤติโดยกับเป็นรายวันรายเดือน และรายปี จำแนกตามศาลและประเภทความผิด นอกจากนี้ยังเก็บสถิติการส่งรายงานการคุมความประพฤติ ผลการคุมความประพฤติจำนวนรายงานสืบเสาะฯ ที่เสนอต่อศาลเป็นรายวันรายเดือน และรายปี และเก็บสถิติด้วยเลขติดเป็นรายเดือน โดยจำแนกตามเพศ ประเภทข้อหาและอายุ

นอกจากในด้านการเก็บสถิติต่าง ๆ แล้ว ยังมีหน้าที่ในการควบคุมระบบไมโครฟิล์มและให้บริการแก่พนักงานคุมประพฤติในด้านการยึมและคืนสำนวนคดีสืบเสาะและสอดส่องประมาณผลวิเคราะห์ จัดทำรายงานสถิติต่าง ๆ จัดทำบอร์ดแสดงค่าสถิติต่าง ๆ และวางแผนกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานด้านสถิติ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลสถิติที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต

(2) งานวิจัยและประเมินผล

มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงานวิจัยทั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการคือตั้งแต่การกำหนดหัวข้อเรื่อง เขียนโครงการ สร้างแบบสอบถามเก็บข้อมูล แปลงข้อมูลเป็นรหัสและวิเคราะห์ข้อมูล เขียนรายงานการวิจัย สรุปผลการวิจัยและประเมินผลงานวิจัยที่ได้เพื่อนำไปใช้วางแผนงานคุมประพฤติให้ก้าวหน้าและมีประสิทธิผลต่อไป

นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ติดต่อประสานงานกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สภาวิจัย และหน่วยงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(3) งานวิชาการ

มีหน้าที่และความรับผิดชอบทางด้านวิชาการเกี่ยวกับงานคุมประพฤติทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเรียนเรียงเป็นเอกสารงานคุมประพฤติสำหรับศึกษาเปรียบเทียบและเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ตลอดจนประมวลผลการศึกษาดูงาน ฝึกอบรม ประชุมและสัมมนาจัดทำเป็นรายงานสรุป นำผลการวิจัยมากำหนดเทคนิคหรือการในการปฏิบัติงานสืบเสาะและพินิจ และงานควบคุมและสอดส่อง ตลอดจนทดลองนำเอากฎนิคหรือดังกล่าวมาปฏิบัติ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาและนำทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติแก่พนักงานคุมประพฤติและผู้สนใจทั่วไป

(4) งานนโยบายและแผน

มีหน้าที่ในการวางแผนงาน โครงการต่าง ๆ กำหนดแผนการเกี่ยวกับงานคุมประพฤติที่จะดำเนินต่อไป เช่น ในด้านบุคลากร งบประมาณ งานคุมประพฤติส่วนภูมิภาค การอบรมและสัมมนาต่าง ๆ เพื่อระดมความคิดที่จะนำมาแก้ปัญหาที่ประสบอยู่ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการจัดทำสรุปผลการปฏิบัติงาน การจัดทำงบประมาณประจำปี การพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการในสำนักงาน การขอปรับระดับตำแหน่งข้าราชการในสำนักงานฯ ให้สูงขึ้น

(5) งานประชาสัมพันธ์และสื่อสารศึกษา

มีหน้าที่และความรับผิดชอบในด้านการให้บริการหรืออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ให้บริการและอำนวยความสะดวกในการให้ข่าวสารและประชาสัมพันธ์งานคุมประพฤติแก่สื่อมวลชนประจำท้องที่ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ ตลอดจนจัดแสดงนิทรรศการพิพิธภัณารวมทั้งจัดดำเนินการปาฐกถาและอภิปรายต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่เป็นผู้ประสานความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการในสำนักงาน สำรวจผลกระทบกลับจากบุคลากรในสำนักงานฯ ที่มีต่อสำนักงานฯ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และวางแผนดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(6) งานห้องหนังสือและเอกสาร

มีหน้าที่จัดทำหนังสือและเอกสารเกี่ยวกับงานคุมประพฤติเพื่อรวบรวมหนังสือและเอกสารดังกล่าวสำหรับข้าราชการในสำนักงานฯ ใช้ศึกษาประกอบการปฏิบัติราชการ เก็บรักษาซ่อมแซมหนังสือและเอกสาร ตลอดจนให้บริการยืมและคืนหนังสือ และเอกสารดังกล่าว และอำนวยความสะดวกแก่บุคลากรนอก เช่น นักวิชาการ นักศึกษา หรือผู้สนใจทั่วไปในด้านการบริการค้นคว้าหนังสือและเอกสารเกี่ยวกับงานคุมประพฤติ

นอกจากหน่วยงานทั้ง 3 หน่วยดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีหน่วยงานที่มีส่วนช่วยให้งานคุมประพฤติผู้ใหญ่ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 3 หน่วยงาน คือ งานบริการสังคม

งานแพทย์ และงานธุรการและบริหารทั่วไป ชั้งทั้ง 3 งานนี้แม้จะยังไม่มีการจัดตั้งเป็นงานอย่างเป็นทางการ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ได้มีการแยกออกเป็นการภายใน ทั้งนี้เพื่อให้มีส่วนสนับสนุนงานหลักอย่างเต็มที่

สำหรับหน้าที่และความรับผิดชอบของงานสนับสนุนทั้ง 3 มีดังต่อไปนี้

1. งานบริการสังคม มีหน้าที่และความรับผิดชอบในด้านการแก้ไขพื้นฟูและส่งเสริมห้องเรียนที่ดีโดยใช้วิธีการสังคมส่งเสริม ให้ความช่วยเหลือในรูปของการให้บริการต่าง ๆ เช่น การประกันอาชีพ การนำบัตรักษาผู้ติดยาเสพติด หรือ ฯลฯ ทั้งนี้โดยได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนจากมูลนิธิและพื้นฟูและส่งเสริมห้องเรียนที่ดี นอกจากนี้ยังรับผิดชอบในด้านโครงการคุณประพฤติอาสาสมัคร และโครงการสวัสดิการสำนักงานฯ

2. งานแพทย์ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในด้านการตรวจและวินิจฉัยสุขภาพกาย สุขภาพจิต ของจำเลย และผู้ถูกคุมความประพฤติ ทั้งนี้เพื่อประกอบในรายงานของพนักงานคุณประพฤติเพื่อเสนอต่อศาล นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาสุขภาพแก่จำเลย ผู้ถูกคุมความประพฤติ ผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพนักงานคุณประพฤติด้วย

3. งานธุรการและบริหารทั่วไป มีหน้าที่และความรับผิดชอบในด้านงานสารบรรณ งานทะเบียน งานพัสดุ งานเลขานุการและประสานงานกับสำนักงานคุณประพฤติส่วนภูมิภาค

6. ผลการดำเนินงาน

6.1 ปริมาณคดีและประเภทความผิด

ก. ปริมาณคดีและประเภทความผิดของสำนักงานคุณประพฤติกลาง

ตั้งแต่เริ่มเปิดสำนักงาน คือ วันที่ 7 สิงหาคม 2522 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2527 คดีในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ศาล คือ ศาลอาญา ศาลอาญาชานบุรี ศาลแขวงธนบุรี ศาลแขวงพระนครเหนือ และศาลแขวงพระนครใต้ ได้มีคำสั่งให้สำนักงานคุณประพฤติกลางทำการสืบสวนและรายงานรวม 5,919 คดี ในจำนวนนี้เป็นจำเลยในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุดถึง 3,908 คดี หรือร้อยละ 66.0 รองลงมาคือคดีเกี่ยวกับทรัพย์ จำนวน 507 หรือร้อยละ 8.6 (โปรดดูตารางที่ 1)

ส่วนในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาให้คุณความประพฤตินั้น มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 13,495 คดี โดยเป็นคดีเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุด คือ 9,802 คดี หรือร้อยละ 72.6 รองลงมาคือคดีพรบ.การพนัน จำนวน 1,916 คดี หรือร้อยละ 14.2 (โปรดดูตารางที่ 2)

ข. ปริมาณคดีและประเภทความผิดของสำนักงานคุณประพฤติส่วนภูมิภาค

(1) สำนักงานคุณประพฤติประจำศาลจังหวัดสมุทรปราการ

ตั้งแต่เริ่มเปิดสำนักงานฯ คือวันที่ 17 มิถุนายน 2526 – 30 กันยายน 2527 ศาลจังหวัดสมุทรปราการ ได้มีคำสั่งให้สำนักงานคุณประพุทธิประจำศาลจังหวัดสมุทรปราการ ทำการสืบเสาะและรายงานรวม 141 คดี ในจำนวนนี้เป็นจำเลยในคดีเกี่ยวกับทรัพย์มากที่สุด คือ 64 คดี หรือร้อยละ 45.4 รองลงมาคือคดีทำร้ายร่างกาย จำนวน 25 คดี หรือร้อยละ 17.7 (โปรดดูตารางที่ 3)

ส่วนคดีที่ศาลมีคำพิพากษาให้คุณประพุทธินั้นมีจำนวนรวม 1,150 คดี โดยเป็นคดีเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุดถึง 937 คดี หรือร้อยละ 81.5 รองลงมาคือคดีทำร้ายร่างกาย จำนวน 79 คดี หรือร้อยละ 6.9 (โปรดดูตารางที่ 4)

(2) สำนักงานคุณประพุทธิประจำศาลจังหวัดชลบุรี

ตั้งแต่เริ่มเปิดสำนักงานฯ คือวันที่ 5 มิถุนายน 2526 ถึง 30 กันยายน 2527 ศาลจังหวัดและศาลแขวงชลบุรี ได้มีคำสั่งให้สำนักงานคุณประพุทธิประจำศาลจังหวัดชลบุรี ทำการสืบเสาะและรายงาน รวม 752 คดี ในจำนวนนี้เป็นจำเลยในคดีเกี่ยวกับทรัพย์มากที่สุด คือ 291 คดี หรือร้อยละ 38.7 รองลงมาคือคดีเกี่ยวกับยาเสพติดจำนวน 260 คดี หรือร้อยละ 34.6 (โปรดดูตารางที่ 5)

ส่วนในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาให้คุณความประพุทธินั้น มีจำนวนรวม 455 คดี โดยเป็นคดีเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุด คือ 177 คดี หรือร้อยละ 38.9 รองลงมาคือคดีเกี่ยวกับทรัพย์จำนวน 91 คดี หรือร้อยละ 20.0 (โปรดดูตารางที่ 6)

(3) สำนักงานคุณประพุทธิประจำศาลจังหวัดเชียงใหม่

ตั้งแต่เริ่มเปิดสำนักงานฯ คือวันที่ 2 กันยายน 2526 ถึง 30 กันยายน 2527 ศาลจังหวัดและศาลแขวงเชียงใหม่ ได้มีคำสั่งให้สำนักงานคุณประพุทธิประจำจังหวัดเชียงใหม่ทำการสืบเสาะและรายงาน รวม 888 คดี ในจำนวนนี้เป็นจำเลยในคดีเกี่ยวกับทรัพย์มากที่สุด คือ 239 คดี หรือร้อยละ 26.9 รองลงมาคือ คดีเกี่ยวกับยาเสพติดจำนวน 174 คดี หรือร้อยละ 19.6 (โปรดดูตารางที่ 7)

ส่วนในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาให้คุณความประพุทธินั้น มีจำนวนรวม 206 คดี โดยเป็นคดีเกี่ยวกับทรัพย์มากที่สุด คือ 94 คดี หรือร้อยละ 17.5 รองลงมาคือคดี พ.ร.บ. การพนัน จำนวน 69 คดี หรือร้อยละ 12.8 (โปรดดูตารางที่ 8)

6.2 การจัดตั้งมูลนิธิแก่ไขพื้นฟูและสงเคราะห์ผู้กระทำผิด

เนื่องจากงานคุณประพุทธิเป็นงานใหม่และมีโครงการขยายงานออกไปยังส่วนภูมิภาค ดังกล่าวแล้ว ความจำเป็นในการจัดหาทรัพยากรมาใช้ในการขยายงานและในกิจการคุณประพุทธิ

จึงมีมากยิ่งขึ้น สำนักงานคุณประพุติกกลางจึงได้เริ่มทำทุนจัดตั้งมูลนิธิขึ้นในปี พ.ศ. 2524 โดยจัดงานเดินทางทุกคลเมื่อต้นปี พ.ศ. 2525 เมื่อได้รับเงินทุนประมาณ 600,000 บาท แล้วก็ได้ดำเนินการจัดตั้งมูลนิธิฯ เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2525 และได้รับการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2525 ต่อมาเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2526 คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้กระทรวงการคลังประกาศให้มูลนิธิแก้ไขพื้นฟูและส่งเสริมเคราะห์ผู้กระทำการพิเศษเป็นองค์การสาธารณสุข ซึ่งหมายความว่าต้องไปบุญกุศลบริจาคเงินให้มูลนิธิฯ จะสามารถนำเงินที่บริจาคไปให้กับภาระได้ มูลนิธิทั้งสำนักงานปฏิบัติงานอยู่ที่ สำนักงานคุณประพุติกกลาง สำนักงานส่งเสริมงานตุลากาраж กระทรวงยุติธรรม ถนนราชดำเนินใน กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของมูลนิธิฯ มูลนิธิมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- (1) สนับสนุนและส่งเสริมกิจการ และการดำเนินงานคุณประพุติกุศลกระทำการพิเศษที่เป็นผู้ใหญ่
- (2) ดำเนินการและร่วมกับหน่วยงานราชการและเอกชนดำเนินการในการป้องกันอาชญากรรม

6.2 วัตถุประสงค์ของมูลนิธิฯ

(3) สนับสนุนส่งเสริมการศึกษาวิจัย การประชุม การสัมมนาทางวิชาการหรือการสาธิต วิธีการแก้ไขพื้นฟูผู้กระทำการพิเศษต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการป้องกันอาชญากรรมของสำนักงานคุณประพุติกกลาง หรือที่สำนักงานคุณประพุติกกลางมีส่วนร่วมด้วย

- (4) บำเพ็ญและร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ บำเพ็ญการกุศลสาธารณประโยชน์และส่งเสริม
- (5) ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

6.3 การขยายงานคุณประพุติออกสู่ส่วนภูมิภาค

สำนักงานคุณประพุติได้เริ่มเสนอโครงการขยายงานคุณประพุติออกสู่ส่วนภูมิภาค ตั้งแต่ พ.ศ. 2523 และได้รับอนุมัติให้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาศาสตร์และกระทรวงยุติธรรม ฉบับที่ 1 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529) โดยในปี พ.ศ. 2526 ได้เปิดดำเนินการสำนักงานคุณประพุติประจำศาลจังหวัด 3 แห่ง คือ

(1) สำนักงานคุณประพุติประจำศาลจังหวัดสมุทรปราการ สำนักงานคุณประพุติกกลางและศาลจังหวัดสมุทรปราการ ได้ร่วมกันจัดพิธีเปิดสำนักงานคุณประพุติประจำศาลจังหวัดสมุทรปราการ เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2526 โดยมีท่านปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานในพิธี หลังจากพิธีเปิดฯ แล้วได้จัดให้มีการสัมมนาเกี่ยวกับงานคุณประพุติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนทราบ โดยมีเลขานุการส่งเสริมงานตุลากาраж หัวหน้าศาลจังหวัดสมุทรปราการ และผู้อำนวยการสำนักงานคุณประพุติกกลางเป็นวิทยากร

(2) สำนักงานคุณประพุติประจำศาลจังหวัดชลบุรี สำนักงานคุณประพุติกกลาง

ศาลจังหวัดชลบุรี และศาลแขวงชลบุรี ได้ร่วมกันจัดพิธีเปิดสำนักงานคุมประพฤติประจำศาลจังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2526 โดยมีท่านปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานในพิธี หลังจากพิธีเปิดแล้วได้จัดให้มีการสัมมนาเกี่ยวกับงานคุมประพฤติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนทราบ โดยมีรองปลัดกระทรวงยุติธรรม (ฝ่ายวิชาการ) หัวหน้าศาลจังหวัดชลบุรี หัวหน้าศาลแขวงชลบุรี และผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติกางเป็นวิทยากร

(3) สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากศาลจังหวัดเชียงใหม่เพิ่งสร้างเสร็จยังไม่ได้ทำพิธีเปิด ดังนั้นสำนักงานคุมประพฤติประจำศาลจังหวัดเชียงใหม่มีเงื่อนไขไว้ทำพิธีเปิดพร้อมกับศาล แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้จัดให้มีการสัมมนาเกี่ยวกับงานคุมประพฤติเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนทราบ โดยมีเลขานุการส่งเสริมงานดุลญาการ หัวหน้าศาลจังหวัดเชียงใหม่ และผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติกางเป็นวิทยากร

ส่วนในปีนี้คือ ปีงบประมาณ 2527 มีนโยบายจะเปิดดำเนินการอีก 6 แห่ง คือ สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลจังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดอุดรธานี จังหวัดเชียงราย จังหวัดสงขลา จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นอกจากนี้รัฐบาลยังมีนโยบายที่จะขยายงานคุมประพฤติให้ทั่วประเทศทุกจังหวัดในอนาคตอันใกล้นี้

6.4 โครงการฝึกอบรม

สำนักงานคุมประพฤติกางได้จัดอบรมในโครงการต่าง ๆ ดังนี้

6.4.1 โครงการฝึกอบรมผู้เข้ารับราชการในตำแหน่งพนักงานคุมประพฤติ

6.4.2 โครงการฝึกอบรมพนักงานคุมประพฤติที่ได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าและผู้ช่วยหัวหน้าสำนักงานคุมประพฤติส่วนภูมิภาค

6.4.3 โครงการฝึกอบรมผู้เข้ารับราชการในตำแหน่งธุรการ

6.4.4 โครงการฝึกอบรมพนักงานคุมประพฤติ หลักสูตร “เทคนิคการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยา”

7. นโยบายและแนวทางในการดำเนินงานของสำนักงานคุมประพฤติต่อไป

7.1 การขยายงานคุมประพฤติออกสู่ส่วนภูมิภาค

โครงการขยายงานคุมประพฤติออกสู่ส่วนภูมิภาคเป็นนโยบายของรัฐบาลที่ประกาศอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ซึ่งกระทรวงยุติธรรมได้นำมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาศาลมและกระทรวงยุติธรรม ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2525-2529) นอกจากนี้รัฐบาลปัจจุบันก็ได้ระบุไว้ในนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2526 ว่า จะขยายงานคุมประพฤติออกไป

สู่ส่วนภูมิภาค เพื่อคุ้มครองป้องกันสังคมจากอาชญากรรมและแก้ไขพื้นผู้กระทำผิดให้กลับคน เป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติต่อไป ดังนั้นในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้มีการขยายงานคุณประพฤติ ออกไปยังจังหวัดสมุทรปราการ ชลบุรี และเชียงใหม่ และในปี ๒๕๒๗ รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณ สำหรับขยายงานออกไปอีก ๖ จังหวัด คือ อุบลราชธานี อุดรธานี เชียงราย จันทบุรี พระนครศรี อยุธยา และสงขลา ส่วนในปีต่อ ๆ ไปนั้น คาดว่ารัฐบาลคงจะจัดสรรงบประมาณให้ขยายงานออก ไปอีกจนครบถ้วนทุกจังหวัด เมื่อถึงเวลานั้นประชาชนจะได้รับความเป็นธรรมอย่างเท่าเทียมกัน

7.2 การประชาสัมพันธ์งานคุณประพฤติ

สำนักงานคุณประพฤติกalgoจะต้องเผยแพร่และประชาสัมพันธ์งานคุณประพฤติแก่ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนโดยทั่วไปให้เข้าใจและเห็นความสำคัญ ตลอดจนประเมินของงานคุณประพฤติ โดยจัดในรูปของบทความ สารคดี บทสนทนา สไลด์ บทละคร หรือเอกสาร ประชาสัมพันธ์ โดยผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ อาจมีการจัดอภิปรายหรือการจัดสัมมนาทางวิชาการ เป็นครั้งคราว หรือเป็นประจำทุกปี

7.3 การศึกษาอบรมหรือสัมมนาพนักงานคุณประพฤติ

งานคุณประพฤติเป็นงานที่ต้องทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ การทำงานจะพัฒนา และขยายออกอย่างกว้างขวางนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความไว้วางใจและความเชื่อถือในการปฏิบัติงาน ของข้าราชการสำนักงานคุณประพฤติกalgo ดังนั้นพนักงานคุณประพฤตินอกจากจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบวินัยของทางราชการโดยเคร่งครัดแล้ว จะต้องมีความซื่อสัตย์ ขยัน ขันแข็ง อดทน เสียสละ มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่มในการปฏิบัติงาน และเป็นผู้ที่ศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตน ongoingอยู่เสมออีกด้วย เพื่อช่วยส่งเสริมในด้านความรู้ สำนักงานฯ จะจัดให้มีการศึกษาอบรมนอกจากสำนักงานตามความเหมาะสม

7.4 การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน

สำนักงานคุณประพฤติจะต้องติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน เพื่อขอความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับงานคุณประพฤติ

7.5 การติดต่อจัดตั้งชุมชนหรือสมาคมพนักงานคุณประพฤติ

สำนักงานคุณประพฤติจะจัดตั้งชุมชนหรือสมาคมพนักงานคุณประพฤติ เพื่อรวมพลัง สามารถในการจัดวางแผนการคุณประพฤติและอื่น ๆ เช่นเดียวกับที่กระทำการในต่างประเทศ

7.6 การทดลองแก้ไขผู้กระทำผิดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม

สำนักงานคุณประพฤติจะเริ่มทำการทดลองแก้ไขผู้กระทำผิดโดยแบ่งออกเป็นกลุ่ม ตามประเภทความผิด หรือตามสภาพของ การกระทำผิด (Group therapy) และจัดให้มีการแก้ไขบำบัด

และพื้นฟูผู้กระทำผิดในคดีต่าง ๆ ที่ศาลมีคำสั่งให้คุณความประพฤติตามวิธีการที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้การคุณประพฤติผู้กระทำผิดได้ผลดียิ่งขึ้น

7.7 การจัดตั้งคุณประพฤติอาสาสมัคร

การนำระบบคุณประพฤติอาสาสมัครมาช่วยงานคุณประพฤติเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ และสามารถช่วยงานคุณประพฤติให้เกิดผลดีได้เป็นอย่างมาก แต่ทั้งนี้ต้องทำให้ถูกวิธีและหลักเกณฑ์ที่รัฐกุมจริง ๆ สำนักงานคุณประพฤติจึงได้ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ในเรื่องนี้ เพื่อศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคุณประพฤติอาสาสมัคร

7.8 การนำระบบไมโครฟิล์มมาใช้

ในขณะนี้สำนักงานคุณประพฤติกางมีจำนวนคดีสืบเสาะฯ และคดีสอดส่องฯ ที่ต้องเก็บรักษาและให้บริการยืมหรือคืนเป็นจำนวนมาก และเมื่อร่วมจำนวนจากภัยภาคด้วย แล้ว ทำให้มีจำนวนมากยิ่งขึ้น และเมื่อพิจารณาถึงปีต่อ ๆ ไป จำนวนจำนวนคดีเหล่านี้จะทวีจำนวนสูงขึ้นเป็นทวีคูณ ซึ่งจะทำให้ประสบกับปัญหาในด้านสถานที่และอุปกรณ์ที่ใช้เก็บรักษา ดังนั้น สำนักงานคุณประพฤติกางจึงเห็นว่า ควรนำระบบไมโครฟิล์มมาใช้ในการเก็บรักษาจำนวนคดี ทั้งนี้นอกจากจะได้ประโยชน์ในด้านการเก็บรักษาแล้ว ยังช่วยให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการค้นหาจำนวนอีกด้วย ซึ่งโครงการนี้ได้รับการอนุมัติงบประมาณแล้ว และจะเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ 2528 นี้

8. บทสรุป

งานคุณประพฤติผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่เป็นงานค่อนข้างใหม่ในกระบวนการยุติธรรม อาชญาของประเทศไทย การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมาจึงประสบปัญหาและอุปสรรคบางประการ เช่น การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความไม่เข้าใจของประชาชนและปัญหาด้านงบประมาณและอัตรากำลัง แต่อย่างไรก็ตามผลการดำเนินงานที่ผ่านมาถือว่าสามารถประสบผลสำเร็จ เป็นที่น่าพอใจ กล่าวคือ มีผู้ถูกคุณความประพฤติประมาณร้อยละ 90 ในคดีทั่ว ๆ ไป และร้อยละ 70 ในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดที่พ้นจากการคุณประพฤติไปด้วยดี ส่วนการสืบเสาะเชิงลึกนั้น ได้รับการยอมรับและไว้วางใจจากศาลที่ใช้งานคุณประพฤติอยู่ในขณะนี้ว่า สามารถช่วยให้ศาลมีข้อมูลประกอบคุลพินิจในการพิจารณาพิพากษาคดีมากกว่าสมัยก่อนระบบคุณประพฤติมาใช้

อีกประการหนึ่ง ในปัจจุบันได้มีการจัดตั้งมูลนิธิแก่ไขพื้นฟูและสงเคราะห์ผู้กระทำผิดขึ้น เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจการคุณประพฤติผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ อันจะทำให้งานคุณประพฤติ ผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่พัฒนาและเจริญก้าวหน้าไปด้วยดีในอนาคต

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การคุณประพฤติไม่ใช่วิธีการที่ทำให้ผลบังคับของกฎหมายอาญาต้องหย่อนยานลง หรือเป็นการปล่อยเสื่อเข้าป่าตามที่มีบางคนตั้งข้อสังเกต แต่การคุณความประพฤติเป็นวิธีการที่จะทำให้ผู้กระทำความชั่วใจและมีโอกาสที่จะกลับตนเป็นพลเมืองดี โดยไม่กลับไปกระทำการผิดซ้ำอีก ส่วนงานสืบเสาะก็ช่วยให้ข้อเท็จจริงตามความเป็นจริงกับศาล ทำให้ศาลใช้ดุลพินิจในการลงโทษจำเลยได้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น ช่วยให้ความเป็นธรรม หันกับจำเลยและสังคม ว่า จำเลยคนใดควรได้รับโอกาสกลับตนเป็นคนดี คนใดควรได้รับการพินฟ์และฝึกหัดตามวิธีการของกรมราชทัณฑ์ หรือควรใช้วิธีอื่นใดที่เหมาะสม ผลที่ตามมา ก็คือ ช่วยทำให้สังคมเกิดความสงบสุข อันเป็นจุดมุ่งหมายปลายทางของกระบวนการยุติธรรม

ประมวลกฎหมายอาญา

พ.ศ. 2499

๗๙๔

มาตรา ๕๖ ผู้ได้กระทำความผิดซึ่งมิไทยจำกัดและในคดีนี้ศาลจะลงโทษจำกัดไม่เกินสองปี ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำกัดมาก่อน หรือปรากฏว่าได้รับโทษจำกัดมาก่อน แต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ เมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษา อบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิตนิสัย อาชีพและสิ่งแวดล้อม ของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือเหตุอื่นอันควรประนีมแล้ว เห็นเป็นการสมควร ศาลมีพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอการกำหนดโทษไว้หรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้แล้วปล่อยตัวไปเพื่อให้โอกาสผู้นั้นกลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลจะได้กำหนด แต่ต้องไม่เกินหนึ่ยี่ นับแต่วันที่ศาลมีพิพากษาโดยจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มความประพฤติของผู้นั้นด้วยหรือไม่ก็ได้

เงื่อนไขเพื่อคุ้มความประพฤติของผู้กระทำความผิดนั้นศาลอาจกำหนดข้อเดียวหรือหลายข้อ ดังต่อไปนี้

- (1) ให้ไปรายงานตัวต่อพนักงานที่ศาลระบุไว้เป็นครั้งคราว เพื่อเจ้าพนักงานจะได้สอบถาม แนะนำ ช่วยเหลือ หรือตักเตือน ตามที่เห็นควรในเรื่องความประพฤติและการประกอบอาชีพ
- (2) ให้ฝึกหัดหรือทำงานอาชีพอันเป็นกิจจะลักษณะ
- (3) ให้ลงทะเบียนการคบหาสมาคม หรือการประพฤติใดอันอาจนำไปสู่การกระทำความผิด เช่นเดียวกันนั้นอีก

เงื่อนไขตามที่ศาลได้กำหนดตามความในวรรคก่อนนั้น ถ้าภายหลังความประภูมิแก่กาล ตามคำขอของผู้กระทำความผิด ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้น พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานว่าพฤติกรรมที่เกี่ยวแก่การควบคุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดได้เปลี่ยน แปลงไป เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนข้อหنجข้อใดเสียก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขข้อใดตามที่กล่าวในวรรคก่อนที่ศาลยังมิได้กำหนดไว้เพิ่มเติมขึ้นอีกก็ได้

มาตรา ๕๗ เมื่อความประภูมิแก่ศาลเอง หรือความประภูมิตามคำแต่งของพนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานว่า ผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขดังที่ศาลกำหนดตามมาตรา ๕๖ ศาลอาจตักเตือนผู้กระทำความผิดหรือกำหนดการลงโทษที่ยังไม่ได้กำหนดหรือลงโทษซึ่งรอไว้นั้นก็ได้

มาตรา 58 ถ้าภายในเวลาที่ศาลกำหนดตามมาตรา 56 ผู้ที่ถูกศาลพิพากษาได้กระทำความผิดด้วยความตั้งใจที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ และศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกสำหรับความผิดนั้น ให้ศาลมีพิพากษาคดีหลังกำหนดโทษที่รอการกำหนดโทษที่รอการกำหนดไว้ในคดีก่อนบวกเข้ากับโทษในคดีหลัง หรือหากโทษที่รอการลงโทษไว้ในคดีก่อนเข้ากับโทษคดีหลังแล้วแต่กรณี

แต่ถ้าภายในเวลาที่ศาลได้กำหนดตามมาตรา 56 ผู้นั้นมีได้กระทำความผิดดังกล่าวมาในวรรคแรก ให้ผู้นั้นพ้นจากการที่จะถูกกำหนดโทษหรือถูกลงโทษในคดีนั้นแล้วแต่กรณี

มาตรา 74 เด็กอายุกว่าเจ็ดปี แต่ยังไม่เกินสิบสี่ปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ให้ศาลมีอำนาจที่จะดำเนินการดังต่อไปนี้

(1)

(2)

(3) ในกรณีที่ศาลมอบดัวเด็กให้แก่บิดามารดาผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ตาม (2) ศาลมจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติเด็กนั้น เช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา 56 ด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลมแต่งตั้งพนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานอื่นใดเพื่อคุ้มประพฤติเด็กนั้น

(4)

(5)

พระราชบัญญัติ
วิธีดำเนินการคุ้มความประพฤติ
ตามประมวลกฎหมายอาญา
พ.ศ. 2522

กฎบัญญัติ
ให้ไว้ ณ วันที่ 14 มีนาคม 2522
เป็นปีที่ 34 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควร มีกฎหมายว่าด้วยวิธีดำเนินการคุ้มความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา

จึงทรงกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัตินี้ไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กำหนดให้รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุ้มความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2522”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 บรรดาภูมิ ภูมิ และข้อบังคับอื่น ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัติ หรือ ซึ่งขัด หรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานคุ้มประพฤติ” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

“ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรมที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา แต่ไม่รวมถึงศาลคดีเด็กและเยาวชน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษากิจการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรี หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้ง และถอดพนักงาน

คุณประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 6 ให้พนักงานคุณประพฤติมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) สืบเสาะและพิจารณาวร่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรมสุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของจำเลย ตลอดจนสภาพความผิด และเหตุอันอันควร ประนีตามที่ศาลสั่ง เพื่อรายงานต่อศาล

(2) ส่งตัวจำเลยให้แพทย์ตรวจเกี่ยวกับสุขภาพทางร่างกาย และจิตใจ

(3) ทำรายงานและความเห็นเกี่ยวกับความสามารถของจำเลยว่าจะปรับปรุงแก้ไขหรือ พื้นฟูตนเองได้เพียงใดหรือไม่ ตลอดจนความต้องการของจำเลยเกี่ยวกับวิธีการคุ้มครองประพฤติ

(4) สอดส่อง สอดถ่าน แนะนำ ช่วยเหลือ และตักเตือนผู้ถูกคุ้มครองประพฤติในเรื่อง ความประพฤติและการประกอบอาชีพ

(5) สอดส่องผู้ถูกคุ้มครองประพฤติในการปฏิบัติตามเงื่อนไขศาลกำหนด

(6) ทำรายงานและความเห็นเกี่ยวกับความประพฤติ การประกอบอาชีพ และพฤติกรรม ของผู้ถูกคุ้มครองประพฤติเพื่อเสนอต่อศาล

(7) ทำหน้าที่อื่นเกี่ยวกับการคุ้มครองประพฤติตามที่ศาลเห็นสมควร

มาตรา 7 ใน การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานคุณประพฤติมีอำนาจ ดังต่อไปนี้อีกด้วย คือ

(1) เข้าไปในสถานที่ที่จำเลยหรือผู้ถูกคุ้มครองประพฤติอาศัยหรือทำการงานหรือมีความ เกี่ยวข้องด้วยในวาระระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก และสอดถ่านบุคคลซึ่งอยู่ในสถานที่นั้น เกี่ยวกับกรณีที่ระบุไว้ในมาตรา 6

ในการนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าไปในสถานที่ดังกล่าว ในวาระระหว่างพระอาทิตย์ ตกถึงพระอาทิตย์ขึ้น พนักงานคุณประพฤติจะกระทำได้โดยเมื่อมีคำสั่งของศาล

(2) เรียกบุคคลที่สามารถให้ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับกรณีที่ระบุไว้ในมาตรา 6 nanop และสำบาน หรือปฏิญาณตน และให้ถ้อยคำ

(3) สั่งให้เข้าของ หรือผู้ครอบครองสิ่งของที่ห้ามนำเข้าสถานที่ หรือเอกสาร อันจะใช้เป็นพยานหลักฐาน กรณีที่ระบุไว้ในมาตรา 6

มาตรา 8 ใน การปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 6 (1) หรือ (2) พนักงานคุณประพฤติ อาจร้องขอต่อศาลเพื่อส่งตัวจำเลยมาให้พนักงานคุณประพฤติได้

มาตรา 9 ใน การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานคุณประพฤติแสดง

บัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัว ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 10 ใน การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานคุมประพฤติเป็นเจ้าพนักงานตามป्रinciple กฎหมายอาญา

มาตรา 11 ในคดีไม่ปราบว่าจำเลยได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือปราบว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อน แต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ไม่ว่าเวลาได้ก่อนมีคำพิพากษา ศาลเมื่อ án ใจสั่งให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะและพินิจ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติบัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของจำเลย ตลอดจนสภาพความผิดและเหตุอันควรปรานี พร้อมทั้งความเห็นตามมาตรา 6 (3) แล้วรายงาน ต่อศาลเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาได้

เมื่อศาลได้รับรายงานและความเห็นตามวรคหนึ่งแล้ว ถ้าเห็นสมควรศาลเมื่อ án ใจเรียก พนักงานคุมประพฤติหรือจำเลยมาสอบสวน หรือสั่งให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสืบเสาะพินิจ ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมได้

มาตรา 12 เมื่อศาลมั่งสั่งให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะและพินิจข้อเท็จจริงตามมาตรา 11 ให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะและพินิจโดยไม่ชักช้า และให้ทำการยงานพร้อมกับความเห็นเสนอ ต่อศาลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลมั่งสั่ง แต่ถ้าไม่อาจทำให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา ดังกล่าว ศาลจะอนุญาตให้ขยายเวลาต่อไปอีกเท่าที่จำเป็น แต่ไม่เกินสามสิบวันก็ได้

มาตรา 13 ศาลเมื่อ án ใจที่จะรับฟังรายงานและความเห็นของพนักงานคุมประพฤติตาม มาตรา 11 โดยไม่ต้องมีพยานบุคคลประกอบแต่ถ้าศาลจะใช้รายงานและความเห็นขึ้นรั้นเป็นผลร้าย แก่จำเลย ให้ศาลมั่งสั่งข้อความที่เป็นผลร้ายนั้นให้จำเลยทราบ เมื่อจำเลยคัดค้านพนักงานคุมประพฤติ มีสิทธินำพยานหลักฐานเข้าสืบประกอบรายงานและความเห็นก่อนและจำเลยมีสิทธิที่จะนำ พยานหลักฐานมาสืบหักล้างได้

มาตรา 14 ในกรณีที่ศาลมั่งสั่งให้พนักงานคุมประพฤติไว้ หรือกำหนดโทษแต่ให้รอการลงโทษไว้ และกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติจำเลยตามป्रinciple กฎหมายอาญา ให้ศาลมั่งสั่งให้พนักงานคุมประพฤติทราบเพื่อดำเนินการคุ้มครองประพฤติตามที่ ศาลกำหนด

มาตรา 15 ผู้ถูกคุ้มครองประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติตามที่ ศาลกำหนด หรือพฤติกรรมที่เกี่ยวแก่การควบคุมความประพฤติของผู้ถูกคุ้มครองประพฤติเปลี่ยน แปลงไป ให้พนักงานคุมประพฤติทำการรายงานเสนอให้ศาลมั่งสั่งโดยไม่ชักช้า แต่ถ้ารายงานนั้นเป็นผลร้าย

แก่ผู้ถูกคุมความประพฤติ ให้ศาลมีเรียกผู้ถูกคุมความประพฤติมาเพื่อแจ้งข้อความที่เป็นผลร้ายนั้นให้ทราบในกรณีข่นว่า ผู้ถูกคุมความประพฤติมีสิทธิที่จะคัดค้านและนำพยานหลักฐานมาสืบหักล้างได้และให้นำมาตรา 13 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าผู้ถูกคุมความประพฤติขัดขืนไม่มาศาลตามหมายเรียกหรือตามนัด หรือจะใจไม่รับหมายเรียก หรือได้หนีไป หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะหลบหนี ศาลมีอำนาจออกหมายจับผู้ถูกคุมความประพฤติเพื่อดำเนินการต่อไป

มาตรา 16 ในกรณีที่มีคำขอหรือคำแฉลงตามมาตรา 46 วรรคสาม หรือมาตรา 57 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ศาลมีอำนาจเรียกพนักงานคุมประพฤติมาสอบสวนหรือให้การเพื่อประกอบการพิจารณาตามคำขอหรือคำแฉลงนั้นได้

มาตรา 17 ในกรณีที่ศาลมีเรียกผู้ถูกคุมความประพฤติของผู้ถูกคุมความประพฤติได้เปลี่ยนแปลงไป หรือผู้ถูกคุมความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติตามที่ศาลมีกำหนดและศาลมีมีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษให้ศาลมีเรียกให้พนักงานคุมประพฤติทราบ หากการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นเป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกคุมความประพฤติมากขึ้น ผู้ถูกคุมความประพฤติมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นได้

คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

มาตรา 18 วิธีพิจารณาข้อใดซึ่งพระราชนักขัตติมีได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับเท่าที่พอกจะใช้บังคับได้

มาตรา 19 ผู้ใดเป็นเจ้าของหรือครอบครองสถานที่ที่จำเลยหรือผู้ถูกคุมความประพฤติอาศัยหรือทำการงานหรือมีความเกี่ยวข้องด้วยขัดขืน ไม่ยอมให้พนักงานคุมประพฤติเข้าไปในสถานที่นั้น หรือไม่ยอมตอบคำสอบสวนของพนักงานคุมประพฤติตามมาตรา 7 (1) ต้องระวังโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา 20 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานคุมประพฤติ โดยไม่มาพบพนักงานคุมประพฤติ หรือไม่ยอมสถานหรือปฏิญาณตนหรือไม่ยอมให้ถ้อยคำตามมาตรา 7 (2) หรือไม่ยอมส่งวัตถุหรือเอกสารตามมาตรา 7 (3) ต้องระวังโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 21 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานมีตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชนักขัตติมีและได้ล่วงรู้หรือได้มารู้ซึ่งความลับของผู้อื่นพะระการปฏิบัติการตามตำแหน่งหน้าที่ นำความลับนั้นไปเปิดเผยนอกอำนาจหน้าที่ของตน โดยประการที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นนั้นต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 22 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจออกกฎหมายกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ
กฎหมายนี้ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

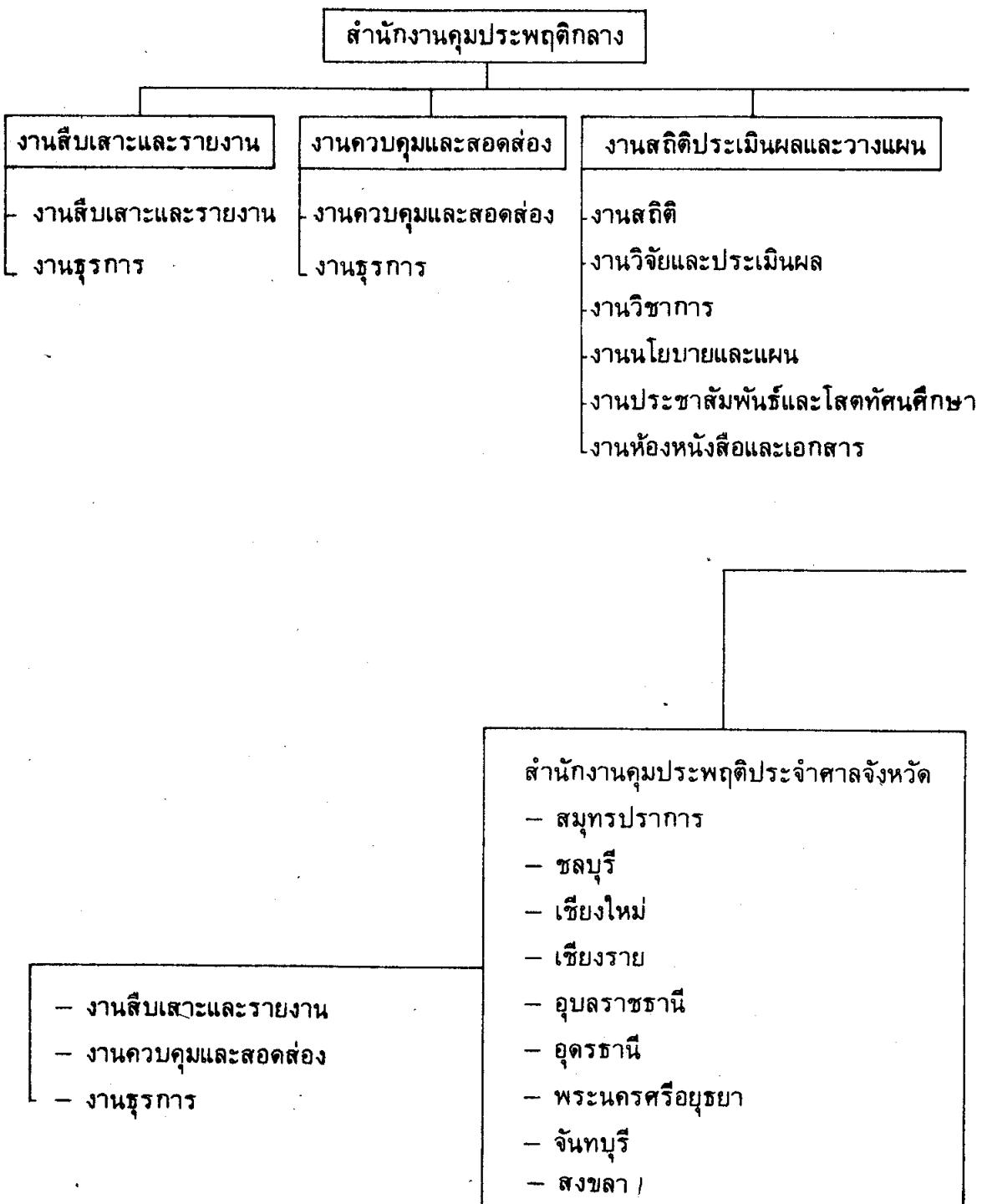
๓. โหตระกิตย์

รองนายกรัฐมนตรี

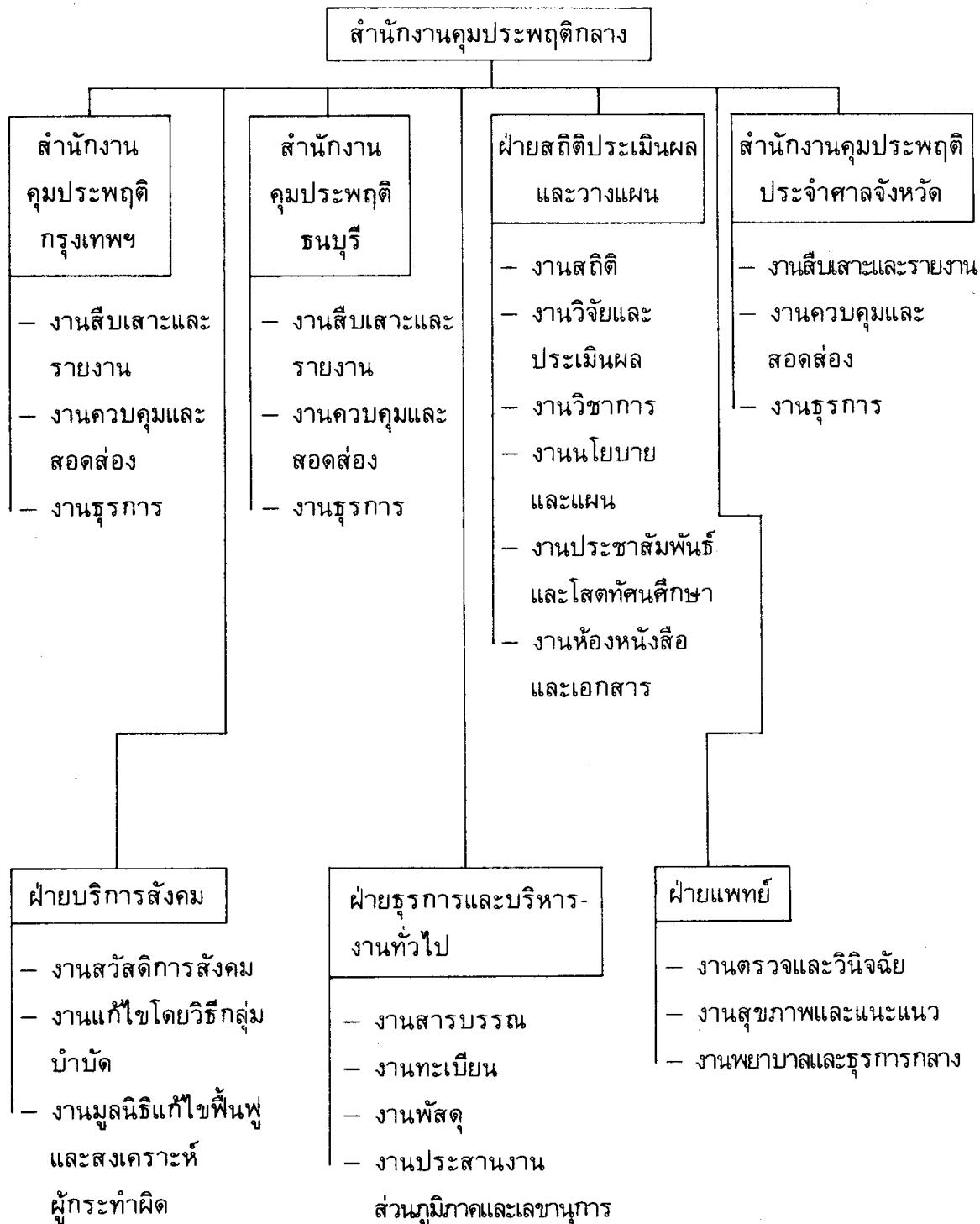
(๙๖ ร.จ.๑ ตอนที่ ๓๖ (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๒)

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือโดยที่มาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติถึงวิธีการคุ้มความประพฤติผู้กระทำความผิดไว้ ให้อำนาจศาลที่จะปล่อยตัวผู้กระทำความผิดไปเพื่อให้โอกาสผู้นั้นกลับตัว โดยศาลพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิด แต่ให้ร้อการกำหนดโทษไว้ หรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้และกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มความประพฤติของผู้กระทำความผิดนั้น สมควรนឹက្យមាយกำหนดอามาจหน้าที่ของพนักงานคุ้มประพฤติ ตลอดจนวิธีดำเนินการคุ้มความประพฤติ เพื่อให้ประมวลกฎหมายอาญาเมื่อผลใช้บังคับอย่างสมบูรณ์ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

โครงสร้างของสำนักงานคุมประพุติกกลางปัจจุบัน

โครงสร้างของสำนักงานคุมประพฤติกลางในอนาคต

งานควบคุมและสอดส่อง

**ศาลมีคำพิพากษาให้การลงโทษหรือการกำหนดโทษ
โดยกำหนดเงื่อนไขคุณความประพฤติจำเลย**

เจ้าหน้าที่ธุรการศาลหรือ พคป.ที่อยู่ระหว่าง
ประจำศาลนัดให้ ผอค.ไปพบ พคป.ที่
สำนักงานคุณประพฤติฯ

----> ในวันพิพากษานั้น
----> ในวันถัดไป
----> หรือ หลังจากพ้นโทษ
กักขังแทนค่าปรับ

พคป.คัดสำเนาคำพ้อง, คำให้การ
คำพิพากษาและเอกสารอื่นที่จำเป็น

เพื่อ

ผอค.พบกับ พคป.ครั้งแรก

(1) พคป.ชี้แจงเงื่อนไขการคุณความประพฤติ
สอนสามและบันทึกประวัติ
ทำแผนที่บ้าน ผอค.
พิมพ์ลายนิ้วมือ¹
เก็บปัสสาวะส่งตรวจในคดียาเสพติดหรือกรณีส่งสัย

(2) ผอค.รับหนังสือกำหนด
นัดรายงานตัว

เมื่อถึงกำหนดนัดรายงานตัว ผอค.ต้องไปรายงานตัวต่อ พคป.

เพื่อให้

เก็บปัสสาวะ ผอค.
คดียาเสพติดหรือ
ในการกรณีส่งสัย

(1) พคป.สอบถาม การปฏิบัติตนของ ผอค.
การประกอบอาชีพ
บัญหาที่ประสบ ฯลฯ

พคป.ออกใบสอดส่อง
ณ ที่อยู่ของ ผอค.เป็นครั้งคราว

(2) พคป.ส่งให้แพทย์ตรวจร่างกายและภาวะทางจิต

ถ้า ผอค.มีปัญหา พคป.จะให้ความ
ช่วยเหลือ, แนะนำ, ให้คำปรึกษา

ถ้า ผอค.ปฏิบัติตามเงื่อนไขเมื่อ
ครบกำหนด ก็จะพ้นการคุณประพฤติไป

ทำรายงานเสนอศาล

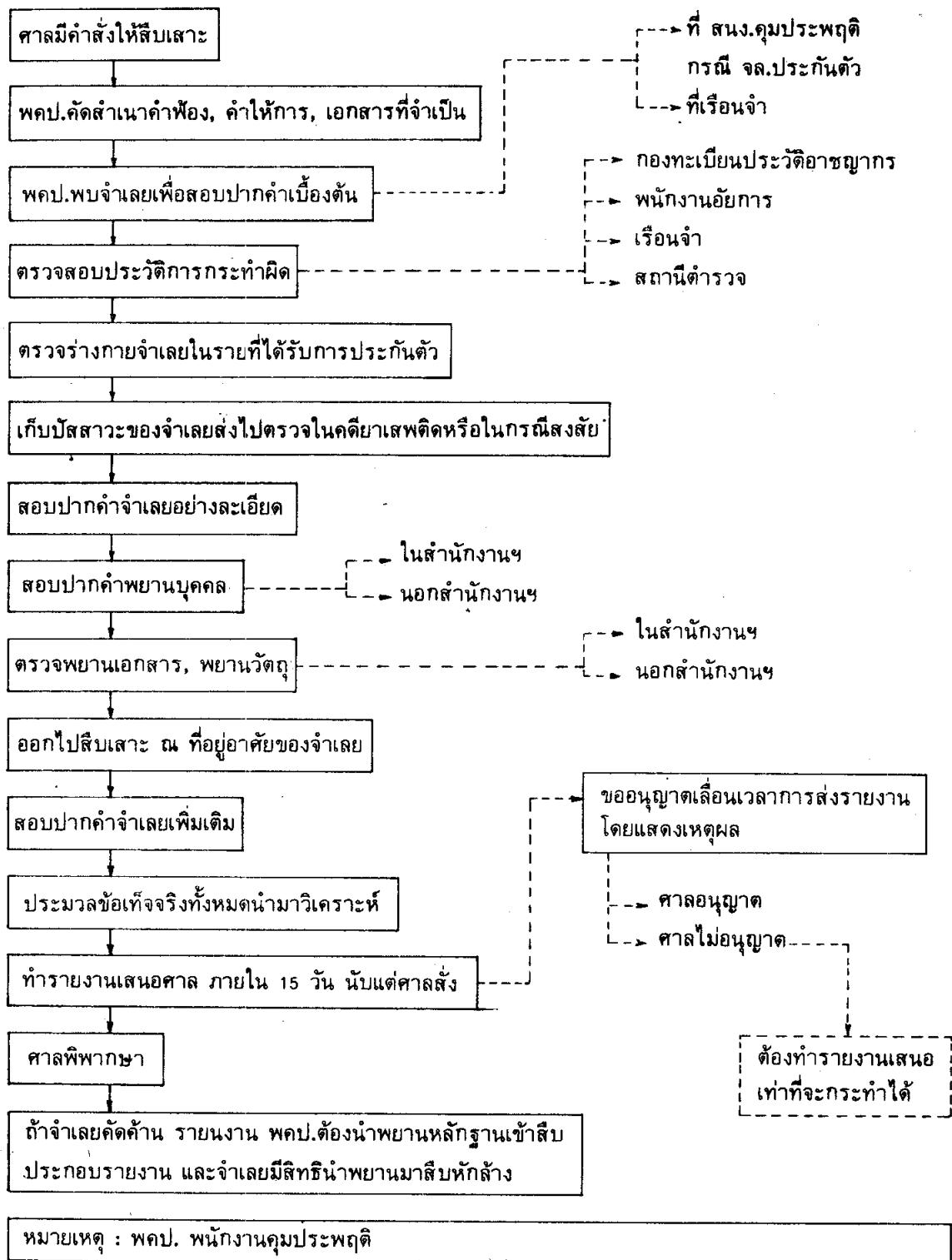
นัด	ออก	เปลี่ยน	ยกเลิก	เพิกถอน
พร้อม	หมาย	แปลง	คุณ	คุณ
เพื่อ	จับ	เงื่อนไข	ประพฤติ	ประพฤติ
สอบ				
ถาม				

ถ้ารายงานนั้นเป็นผลร้ายแก่
ผอค., พคป.ต้องนำพยาน
หลักฐานแสดงต่อศาล และ
ผอค.มีสิทธิคัดค้านรายงานได้

หมายเหตุ :

พคป. – หนังงานคุณประพฤติ
ผอค. – ผู้รักษาคุณความประพฤติ

งานสืบเสาะและรายงาน

ตารางที่ 1 คดีที่ศาลมีคำสั่งให้สำนักงานคุณประพฤติกิจลางสืบเสาะและพินิจ ปี พ.ศ. 2522-2527

ประเภท ความผิด	ปี พ.ศ.	2522	2523	2524	2525	2526	2527	รวม	
								มค.-กย.	จำนวน
พ.ร.บ.ยาเสพติด		38	80	185	904	1,416	1,285	3,908	72.1
พ.ร.บ.การพนัน		1	—	3	3	4	10	21	0.4
เกี่ยวกับทรัพย์		30	89	132	91	66	99	507	9.4
พ.ร.บ.อาชุชปีน		21	78	68	33	12	20	232	4.3
ทำร้ายร่างกาย		7	50	54	60	35	60	266	4.9
ชุมชนต่อสู้		—	1	12	2	3	8	26	0.5
ประมาท		8	26	36	49	52	94	265	4.9
อื่นๆ		12	33	26	50	52	20	194	3.6
รวม		117	357	515	1,193	1,640	1,596	5,418	100.0

ตารางที่ 2 คดีที่ศาลพิพากษาให้สำนักงานคุณประพฤติกิจลางคุณความประพฤติ ผู้กระทำผิด
ปี พ.ศ. 2522-2527

ประเภท ความผิด	ปี พ.ศ.	2522	2523	2524	2525	2526	2527	รวม	
								มค.-กย.	จำนวน
พ.ร.บ.ยาเสพติด		149	166	1,642	2,908	3,044	1,893	9,802	72.6
พ.ร.บ.การพนัน		116	358	475	627	192	148	1,916	14.2
เกี่ยวกับทรัพย์		25	73	109	77	88	77	449	3.3
พ.ร.บ.อาชุชปีน		14	20	35	18	14	9	110	0.8
ทำร้ายร่างกาย		3	43	98	138	118	107	507	3.8
ชุมชนต่อสู้		—	8	54	12	91	9	174	1.3
ประมาท		2	5	33	64	59	99	262	1.9
อื่นๆ		11	19	53	76	80	36	275	2.0
รวม		320	692	2,499	3,920	3,686	2,378	13,495	100.0

**ตารางที่ 3 คดีที่ศาลมีคำสั่งให้สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลจังหวัดสมุทรปราการ
ทำการสืบเสาะและพินิจตั้งแต่ 17 มิถุนายน 2526 – 30 กันยายน 2527**

ฐานความผิด	ปี พ.ศ. 2526 (มิย.-ธค.)	2527 (มค.-กย.)	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ
พ.ร.บ.ยาเสพติด	11	8	19	13.5
พ.ร.บ.การพนัน	—	—	—	—
เกี่ยวกับทรัพย์	30	34	64	45.4
พ.ร.บ.อาชุชปืน	4	1	5	3.5
ทำร้ายร่างกาย	15	10	25	17.7
อื่น ๆ	20	8	28	19.8
รวม	80	61	141	100.0

**ตารางที่ 4 คดีที่ศาลมีคำพิพากษาให้สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลจังหวัดสมุทรปราการ
คุมความประพฤติผู้กระทำผิด ตั้งแต่ 17 มิถุนายน 2526 – 30 กันยายน 2527**

ฐานความผิด	ปี พ.ศ. 2526	2527	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ
พ.ร.บ.ยาเสพติด	337	600	937	81.5
พ.ร.บ.การพนัน	—	—	—	—
เกี่ยวกับทรัพย์	28	31	59	5.1
พ.ร.บ.อาชุชปืน	15	1	16	1.4
ทำร้ายร่างกาย	56	23	79	6.9
อื่น ๆ	42	17	59	5.1
รวม	478	672	1,150	100.0

ตารางที่ 5 คดีที่ศาลมีคำสั่งให้สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลจังหวัดชลบุรีสืบเสาะและพินิจ
ตั้งแต่ 5 สิงหาคม 2526 – 31 สิงหาคม 2527

ปี พ.ศ. ฐานความผิด	2526	2527	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ
พ.ร.บ.ยาเสพติด	115	145	260	34.6
พ.ร.บ.การพนัน	—	—	—	—
เกี่ยวกับทรัพย์	103	188	291	38.7
พ.ร.บ.อาชุชีวิน	18	41	59	7.8
ทำร้ายร่างกาย	32	37	69	9.2
อื่น ๆ	25	48	73	9.7
รวม	293	459	952	100.0

ตารางที่ 6 คดีที่ศาลมีคำพิพากษาให้สำนักงานคุมประพฤติประจำศาลจังหวัดชลบุรี
คุมความประพฤติผู้กระทำผิด ตั้งแต่ 5 สิงหาคม 2526 – สิงหาคม 2527

ปี พ.ศ. ฐานความผิด	2526 (สค.-ธค.)	2527 (มค.-สค.)	รวม	
			จำนวน	ร้อยละ
พ.ร.บ.ยาเสพติด	53	124	177	38.9
พ.ร.บ.การพนัน	2	16	18	3.9
เกี่ยวกับทรัพย์	45	46	91	20.0
พ.ร.บ.อาชุชีวิน	25	37	62	13.6
ทำร้ายร่างกาย	23	41	64	14.1
ความผิดต่อเจ้าพนักงาน	3	5	8	1.8
อื่น ๆ	9	26	35	7.7
รวม	160	295	455	100.0

ตารางที่ 7 คดีที่ศาลมีคำสั่งให้สำนักงานคุณประพฤติประจำจังหวัดเชียงใหม่สืบเสาะและพินิจ ตั้งแต่ 2 กันยายน 2526 – 30 กันยายน 2527

ฐานความผิด	ปี พ.ศ. (สค.-ธค.)	2526 (สค.-ธค.)	2527 (มค.-ธค.)	รวม	
				จำนวน	ร้อยละ
พ.ร.บ.ยาเสพติด	64	110		174	19.6
พ.ร.บ.การพนัน	12	11		23	2.6
เกี่ยวกับทรัพย์	49	190		239	26.9
พ.ร.บ.อาชุชปีน	23	74		97	10.9
ทำร้ายร่างกาย	14	55		69	7.8
อื่น ๆ	33	253		286	32.2
รวม	195	693		888	100.0

ตารางที่ 8 คดีที่ศาลมีคำพิพากษาให้สำนักงานคุณประพฤติประจำศาลจังหวัดเชียงใหม่คุ้ม ความประพฤติผู้กระทำผิด ตั้งแต่ 2 กันยายน 2526 – 30 กันยายน 2527

ฐานความผิด	ปี พ.ศ. (กย.-ธค.)	2526 (กย.-ธค.)	2527 (มค.-กย.)	รวม	
				จำนวน	ร้อยละ
พ.ร.บ.ยาเสพติด	9	41		50	9.3
พ.ร.บ.การพนัน	22	47		69	12.8
เกี่ยวกับทรัพย์	21	73		94	17.5
พ.ร.บ.อาชุชปีน	14	44		58	10.8
ทำร้ายร่างกาย	19	42		61	11.3
อื่น ๆ	41	165		206	38.3
รวม	126	412		538	100.0

พระราชบัญญัติ
ลังมลกินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี
พ.ศ. 2526

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติลังมลกินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี พ.ศ. 2526”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“ผู้ต้องโทษ” หมายความว่า ผู้ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษหรือให้กักกัน ผู้ถูกลงโทษตามมาตรา 17 แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2502 และพุทธศักราช 2515 ผู้ถูกลงโทษตามมาตรา 21 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2519 ผู้ถูกลงโทษตามมาตรา 27 แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2520 ผู้ถูกลงโทษตามมาตรา 200 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 และผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติหรือหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

“ผู้ถูกลงโทษทางวินัย” หมายความว่า ข้าราชการหรือลูกจ้างของกระทรวง ทบวง กรม ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจ ซึ่งถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์เพรากระทำการทำผิดวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศหรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หน่วยงาน หรือรัฐวิสาหกิจดังกล่าว และให้หมายความรวมถึงผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ หรือหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ในลักษณะกำนองเดียวกับโทษทางวินัย

มาตรา 4 ให้ลังมลกินให้แก่บรรดาผู้ต้องโทษในการแสดงความผิดต่าง ๆ ซึ่งได้กระทำก่อนหรือในวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2525 และได้พ้นโทษไปแล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หรือซึ่งได้พ้นโทษไปโดยผลแห่งพระราชบัญญัติพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2525 โดยได้ถือว่าผู้นั้นมีได้เคยถูกลงโทษในความผิดนั้น ๆ

มาตรา 5 ให้ลังมลกินให้แก่บรรดาผู้ถูกลงโทษทางวินัยในการแสดงซึ่งได้กระทำก่อนหรือในวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2525 และได้ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ